

KOMMUNINFO

Helsingfors 12.4.2018

7/2018

Planeringen av den prehospitaled akutsjukvården i social- och hälsovårdsreformen

I beredningen av social- och hälsovårdsreformen verkar det förekomma olika åsikter om grunderna för organiseringen och produktionen av prehospitaled akutsjukvårdstjänster. Social- och hälsovårdsministeriet påminner om de centrala principerna för beredningen av de prehospitaled akutsjukvårdstjänsterna som en del av social- och hälsovårdsreformen. Även i fortsättningen kan genomförandet av den prehospitaled akutsjukvården grunda sig på en modell med flera producenter på det sätt som fastställts av en aktör som har ansvaret för organiseringen.

Den prehospitaled akutsjukvården har till uppgift att bedöma vårdbehovet för en patient som plötsligt insjuknat eller skadats och tillhandahålla brådskande vård som primärt sker utanför en hälso- och sjukvårdsinrättning och vid behov transport av patienter till en vårdenhet inom hälso- och sjukvården. Redan i den nuvarande lagstiftningen har den prehospitaled akutsjukvården avskilts från patienttransporter med undantag för förflyttningar som gäller fortsatt vård av en patient som plötsligt insjuknat eller skadats då patienten behöver krävande och kontinuerlig vård eller uppföljning under förflyttningen. Till den prehospitaled akutsjukvården hör också sektorns beredskapsuppdrag. Den prehospitaled akutsjukvården utgör en del av samhällets övergripande säkerhet.

Ordnande och produktion av prehospital akutsjukvård i social- och hälsovårds- och landskapsstrukturen

Den 22 december 2016 offentliggjorde regeringen sina riktlinjer för ordnande och produktion av prehospital akutsjukvård i social- och hälsovårdens organisationsstruktur. Social- och hälsovårdslagstiftningen i fråga om den prehospitaled akutsjukvården bereds utgående från dessa riktlinjer. ([Promemoria om regeringens riktlinjer](#), på finska).

Alla 18 landskap ska ordna prehospital akutsjukvård. Den prehospitaled akutsjukvården ska planeras och genomföras i samarbete med de verksamhetsställen inom hälso- och sjukvården som tillhandahåller brådskande vård så att de tillsammans bildar en regionalt sett funktionell helhet. Räddningsväsendet ska också ordnas i alla landskap. Fem centraler för prehospital akutsjukvård som bygger på de nuvarande fem universitetssjukhusens struktur inrättas. Dessa ska ha mer omfattande uppgifter än idag i fråga om styrningen av jourverksamheten och beredskapsuppgifterna inom sektorn.

Beredningsprocessen för den prehospitaled akutsjukvården har beskrivits i färdplanen för social- och hälsovårdsreformen (<http://alueuudistus.fi/tiekartta/sote-palvelut/ensihoitopalvelu-tulevaisuudessa>, på finska). Landskapens produktionsmodell för den prehospitaled akutsjukvården bereds i sjukvårdsdistriktens regi. De prehospitaled akutsjukvårdstjänsterna är en del av den offentliga hälso- och sjukvården som bygger på solidaritetsprincipen, och i regel icke-ekonomisk verksamhet på basis av vilken serviceuppgiften i fråga produceras i huvudsak som landskapets egen produktion. Den ska även

i fortsättningen kunna kompletteras genom anskaffningar av olika helheter från andra serviceproducenter, till exempel av den privata sektorn. Landskapet avgör producentmodellen.

Beredningen av de prehospitala akutsjukvårdstjänsterna integreras i social- och hälsovårdens jourstruktur och ansvarsområdets beredningsplanering. Därför måste man i beredningsarbetsgruppen även utnyttja expertis inom social- och hälsovårdens jourverksamhet och specialupptagningsområdets central för prehospital akutsjukvård. Specialupptagningsområdets central för prehospital akutsjukvård sammankallar arbetsgrupper som samordnar verksamheten inom samarbetsområdena. Beredningen genomförs enhetligt bland samarbetsområdena under ledning av social- och hälsovårdsministeriet.

Servicenivåbeslut för den prehospitala akutsjukvården.

Sjukvårdsdistrikten har en lagstadgad skyldighet att bereda servicenivåbeslut för den prehospitala akutsjukvården. Förordningen om den prehospitala akutsjukvården som gäller dessa beslut reviderades i augusti 2017. Kriterierna och planstrukturen för servicenivåbesluten ändrades för att mer enhetligt och bättre betjäna berednings- och uppföljningsarbetet. Nationella uppgifter för servicenivåbesluten fås från nödcentralsdatasystemet som man håller på att förnya i år. Under övergångsperioden för dessa informationssystem erbjuds möjligheter att få enhetliga uppgifter om servicenivåbeslut enligt en modell som beretts av social- och hälsovårdsministeriets prehospitala akutsjukvårdssektion i samarbete med Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt.

Jourhjälp 116 117

Den nationella handlednings- och rådgivningsservicen för jouten inom social- och hälsovården kommer att ha en nära anknytning till den prehospitala akutsjukvården. För närvarande finns det tiotals olika servicenummer för kunderna, beroende på område och tidpunkt. Samtal av rådgivnings- och handledningskaraktär styrs bland annat till nödnumret 112.

Målet är att invånarna i Finland senast i slutet av år 2019 endast ska använda jourtelefonnumret 116 117. Dit kan invånarna ringa under jourtid när de har sociala problem och hälsoproblem och det inte är fråga om en nödsituation. Tjänsten kallas Jourhjälp 116 117. Det nationella telefonnumret går till en tjänst som produceras regionalt av sjukvårdsdistrikten och de nya landskapen. Tjänsten kompletterar verksamheten inom Nödcentralsverket och den prehospitala akutsjukvården. Till denna tjänst hänför sig också nationella digitala rådgivningstjänster, såsom till exempel projekten Hälsobyn och E-tjänster för ditt välbefinnande (ODA).

Tjänsten har som mål att förbättra den service som invånarna får, minska antalet jourbesök och den prehospitala akutsjukvårdens uppgifter. Ett annat mål är att styra samtal som inte hör till nödnumret till rätt instans. Ytterligare information om hur projektet framskrider fås på adressen:

<http://alueuudistus.fi/paivystysapu-116117>.

Ytterligare information

Markku Tervahauta, avdelningschef, tfn 0295 163167

fornamn.efternamn@stm.fi

Lasse Ilkka, specialsakkunnig, tfn 0295 163714

fornamn.efternamn@stm.fi

